

**การปรึกษากลุ่มแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่า
ต่อภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังอันตรายของเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบ
จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้**
**The Narrative Exposure Group Counseling to Posttraumatic Stress Disorder
of Youth Effected By a Civil Unrest in Southern Border Provinces**

เกรียงศักดิ์ รัฐกุล วรากร ทรัพย์วิระปรกรณ์ และ เพ็ญญา กุลนภาดล
Kriangsak Rattakul, Warakorn Supwirapakorn and Pennapa Koolnapadol

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

Email: Kriangsak647@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังอันตรายของเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และศึกษาผลของการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าต่อภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังอันตราย ดำเนินการศึกษาเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังอันตรายของเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 436 คน ทำการสุ่มอย่างง่ายโดยมีครูประจำชั้นแต่ละโรงเรียนเป็นผู้คัดกรอง ระยะที่ 2 เป็นการศึกษาผลการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีคะแนนเฉลี่ยภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังอันตรายในระดับปานกลางจำนวน 20 คน สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่า ดำเนินการปรึกษากลุ่มจำนวน 10 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นระยะเวลา 10 วันติดต่อกัน ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามแนวทางปกติของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังอันตราย (The PTSD Checklist for DSM-5 (PCL-5)) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (α -Coefficient Reliability) เท่ากับ 0.79 และโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำแสดงว่า โปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าสามารถลดภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังอันตรายของเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างชัดเจน

คำสำคัญ: การปรึกษากลุ่มแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่า ภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังอันตราย เยาวชน สถานการณ์ความไม่สงบ จังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

The purposes of this research were to study the factors of posttraumatic stress disorder (PTSD) of youth effected by a civil unrest in southern border provinces and to study the effect of the narrative exposure group counselling to PTSD. The research was conducted in two phases. The first phase was a study of the confirmatory factor analysis. The sample was 436 high school students

acquired by simple random sampling and screened by each school teacher. The second phase was a study of the effect of narrative exposure group counseling to PTSD. The sample consisted of 20 high school students with moderate PTSD. They were randomly assigned to the experimental group and control group. The experimental group was participated in the narrative exposure group counseling 10 sessions of 50 minutes each for 10 consecutive days. The control group was supervised according to the normal course of the school. The research instruments were 1) the PTSD Checklist for DSM-5 (PCL-5) scale with the coefficient reliability (α -Coefficient) at 0.79, its construct validity and confirmed through factor analysis and 2) the narrative exposure group counseling program to PTSD created by the researcher. The statistics included confirmatory factor analysis and analysis of variance with repeated measures. It has been shown that the narrative exposure group counseling program can clearly reduce symptoms of PTSD of youth affected by a civil unrest in the southern border provinces.

Keywords: Narrative exposure group counselling, Posttraumatic stress disorder, Youth, Civil unrest, Southern border provinces

1. บทนำ

ความรุนแรงที่เกิดในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของผู้อยู่อาศัยในที่เกิดเหตุ โดยลักษณะของปัญหาที่พบกันมากในเขตพื้นที่ที่มีการสู้รบ มีเหตุการณ์รุนแรง มีการก่อการร้ายในระยะเวลาอันยาวนาน อย่างไม่เคยจบสิ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้แก่ภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย (Posttraumatic stress disorder : PTSD) (เบญจพร, 2553) ซึ่งเป็นภาวะของ ความกลัว ความวิตกกังวลที่มักจะเกิดขึ้นกับบุคคลผู้ที่ประสบ พบเห็น หรือเป็นพยาน ในเหตุการณ์รุนแรงที่มีอันตรายถึงชีวิต ภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย ตามข้อกำหนดของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (American Psychiatric Association, 2013) ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์ตาม DSM - 5 (American Psychiatric Association, 2013) จะประกอบไปด้วยอาการหลัก 4 กลุ่มอาการ คือ 1) การมีประสบการณ์ซ้ำ ได้แก่ การคิดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ การฝันและการเห็นภาพเหตุการณ์จริงที่น่ากลัว รู้สึกราวกับว่าเหตุการณ์กำลังเกิดขึ้นอีก 2) การหลีกเลี่ยง ได้แก่ หลีกเลี่ยงที่จะคิด พูด รู้สึกถึงเหตุการณ์ พยายามหลีกเลี่ยงสิ่งกระตุ้นเตือนให้นึกถึงเหตุการณ์นั้น ๆ 3) การเปลี่ยนแปลง ความคิดและอารมณ์ในทางลบ ได้แก่ การมีมุมมองต่อตนเองในเชิงลบ การตำหนิตนเองหรือผู้อื่นว่าเป็นสาเหตุของเหตุการณ์รุนแรง มีความรู้สึกแยกตัวหรือห่างเหินจากผู้อื่น 4) อาการตื่นตัวเปลี่ยนไปอย่างมาก ได้แก่ การมีพฤติกรรมหวาดหวั่นหรือก้าวร้าว มีพฤติกรรมทำร้ายตนเอง หวาดระแวง ตกใจกลัวเกินจริง ไม่มีสมาธิ มีปัญหาการนอนหลับ

ภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย เมื่อเกิดกับผู้ที่เป็ยเยาวชน ย่อมส่งผลให้เยาวชนมีผลการเรียนตกต่ำ (Saltzman et al., 2001) เมื่ออยู่ในห้องเรียนจะมีความยากลำบากในควบคุมสมาธิ ไม่สนใจเรียน หงุดหงิดง่าย ก้าวร้าว ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวทำให้ถูกลงโทษทางวินัย ดังนั้นการระบุและให้การช่วยเหลือ แต่เนิ่น ๆ จึงมีความจำเป็น การตระหนักถึงสัญญาณเริ่มต้นและการระบุปัจจัยความเสี่ยงถือเป็นขั้นตอนสำคัญในการป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้ (Saltzman et al., 2001) ถ้าไม่ได้ตรวจพบตั้งแต่เนิ่น ๆ จะมีผลกระทบที่สะสมอาจมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายมากขึ้น ทั้งการปรับตัวและผลการเรียน นอกจากนี้เยาวชนที่มีภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย ยังมีความเสี่ยงมากขึ้นที่จะมีภาวะซึมเศร้า ก้าวร้าว และการใช้สารเสพติด (Kilpatrick et al., 2000)

การให้ความช่วยเหลือผู้ที่มิภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายสามารถทำได้หลายลักษณะทั้งการให้การปรึกษาและการใช้ยาขึ้นอยู่กับลักษณะอาการของแต่ละคนการปรึกษาที่ได้รับการยอมรับว่ามีประโยชน์ที่สุดคือการปรึกษาด้วยทฤษฎีการปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมซึ่งมีหลายเทคนิค เช่น การฝึกเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความกังวลเพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาสามารถเผชิญกับสถานการณ์ ผู้คน วัตถุสิ่งของ หรืออารมณ์ที่เกี่ยวข้อง

กับเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งกระตุ้นให้เกิดความตึงเครียดในปัจจุบัน (รณชัย, 2548) อีกวิธีการหนึ่งที่พบว่าสามารถช่วยลดภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายและป้องกันการเจ็บป่วยทางจิตเวชได้ คือการปรึกษาตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่า (Nicolas Gwozdziowycs and Lewis, 2013) ซึ่งมีจุดประสงค์อย่างชัดเจนเพื่อการช่วยเหลือผู้ที่มีภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย เช่น จากการก่อการร้าย การถูกทำร้าย หรือความรุนแรงรูปแบบอื่น ๆ ที่เกิดจากน้ำมือมนุษย์ เป็นการผสมผสานกันระหว่างแนวความคิดการปรึกษาดำเนินการเผชิญกับสิ่งที่ทำให้เกิดกลัว ซึ่งเป็นเทคนิคการปรึกษาในกลุ่มทฤษฎีการปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม และแนวความคิดการปรึกษาด้วยแนวการสืบพยาน (Neuner et al., 2004) สามารถใช้ได้ในวันธรรมสากล สำหรับลดอาการของบาดแผลทางใจ หรืออาการของภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย รูปแบบของการปรึกษาจะให้ผู้รับการปรึกษาได้เผชิญกับสิ่งที่ทำให้เกิดกลัวโดยการเล่าเรื่องราวที่ทำให้เกิดความรู้สึกกลัว ผู้ให้การปรึกษาจะสนับสนุน ช่วยเหลือให้ผู้ที่มีภาวะบาดแผลทางใจ มีความบอบช้ำ ได้เล่ารายละเอียด ประวัติของพวกเขาตามลำดับ จดบันทึกไว้และให้เขาได้อ่านกลับไปกลับมา รวบรวมความทรงจำที่เจ็บปวดที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายให้เป็นเรื่องเล่าที่สอดคล้องกันกระบวนการนี้จะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเข้าถึงกระบวนการคิดและปฏิกิริยาทางอารมณ์ที่มีต่อการบาดเจ็บทางใจ ในขณะเดียวกันก็สร้างประวัติที่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งสามารถนำไปสู่การดำเนินการทางกฎหมายได้

มีผลการศึกษาหลายเรื่องที่ได้ชี้ให้เห็นว่า การปรึกษาตามแนวทฤษฎีนี้เป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ เช่น การศึกษาของ Bichescu และคณะ (Bichescu et al., 2007) ที่ได้ทำการเปรียบเทียบการให้การปรึกษาแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าและการให้ความรู้ด้านสุขภาพจิตให้กับบุคคลที่ได้รับการถูกคุมขังทางการเมือง 6 เดือน หลังการปรึกษากลุ่มที่เข้ารับการปรึกษาแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่ามีอาการภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายและภาวะซึมเศร้า น้อยกว่า การศึกษาของ (Catani et al., 2009) ที่ได้เปรียบเทียบการปรึกษาเด็กที่ได้รับการความบอบช้ำจากภาวะสงครามและสันติภาพ ระหว่างการปรึกษาแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าและการทำสมาธิผ่อนคลาย พบว่าวิธีการทั้งสองนี้มีประสิทธิภาพในการลดอาการของภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย นอกจากนี้มีรายงานการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมการปรึกษารู้สึกว่าการเขียน การเล่าเรื่องเป็นสิ่งที่มีความหมายและมีความสำคัญในแง่ของความเป็นส่วนตัว เพราะแม้ว่าคนส่วนใหญ่จะไม่ได้อ่าน พวกเขากลับรู้สึกว่ามีคุณค่าในการทำเรื่องราวของพวกเขาให้สามารถเข้าถึงได้แก่คนในรุ่นต่อไปได้

จากคุณสมบัติที่มีลักษณะเฉพาะของการปรึกษาแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าดังกล่าวข้างต้นซึ่งเป็นวิธีการปรึกษาที่ใช้เวลาไม่มากนักใช้ได้ในทุกบริบทของวัฒนธรรมไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของสถานที่แม้จะมีทรัพยากรน้อย และเหมาะสมสำหรับผู้ที่ยังอยู่ในสภาวะที่มีข้อจำกัดเรื่องความปลอดภัยซึ่งมีความสอดคล้องกับบริบทของเยาวชนผู้อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีวัฒนธรรมที่ค่อนข้างเฉพาะเจาะจงและมีข้อจำกัดในเรื่องความปลอดภัยอีกทั้งในการให้การช่วยเหลือผู้ที่มีภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย พบว่า การให้การปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งคือการให้ความช่วยเหลือโดยที่ผู้นำกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาได้ใช้ทฤษฎีเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินการกลุ่มให้กับสมาชิกหลาย ๆ คนได้เกิดทักษะในการแก้ไขปัญหาจัดการอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ อย่างเหมาะสมผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการปรึกษาตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าโดยอยู่ในรูปแบบของการปรึกษากลุ่มต่อภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย ทั้ง 4 กลุ่มอาการดังกล่าวข้างต้นในกลุ่มเยาวชนในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยการศึกษาจะแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะแรกจะเป็นการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายตามโมเดลของ DSM - 5 เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างการประมาณค่าความเที่ยงและการตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโครงสร้างองค์ประกอบเมื่อนำไปใช้ต่างกลุ่ม ในระยะที่สองจะเป็นการลดภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบด้วยการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าเพื่อเป็นทางเลือกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเยาวชนผู้อาศัยอยู่ในเขตที่มีเหตุการณ์รุนแรงอย่างต่อเนื่องและยาวนานให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ถึงแม้ว่าจะผ่านสภาวะวิกฤตมาก็ตาม

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย

1. ประชากร ได้แก่ เยาวชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2559 จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเป็นประชากรที่ไม่สามารถระบุจำนวนได้

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เยาวชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยที่เคยเผชิญหรือถูกคุกคามด้วยเหตุการณ์รุนแรงโดยตรงเป็นผู้พบเห็นเป็นพยานในเหตุการณ์ มีการรับรู้เหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้น กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 (นราธิวาส, ปัตตานี, ยะลา) จำนวน 436 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย มีขั้นตอน ดังนี้

1) ขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์โดยใช้สถิติขั้นสูงจำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่พอสมควรซึ่ง (Hair et al., 2006) ได้แนะนำไว้ว่าในการวิเคราะห์องค์ประกอบควรมีอัตราส่วนระหว่างกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรไม่ควรน้อยกว่า 10: 1

2) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันที่ใช้วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ไคลน์สูงสุดต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่เพราะถ้าใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดต่ำกว่า 100 หน่วย จะพบว่ามีโอกาสปฏิเสธสมมติฐานในการทดสอบไค-สแควร์มาก เพราะค่าไค-สแควร์มีแนวโน้มที่จะมีค่าสูง อย่างไรก็ตามได้มีข้อเสนอแนะเรื่องขนาดกลุ่มตัวอย่างว่าควรพิจารณาควบคู่ไปกับจำนวนพารามิเตอร์อิสระที่ต้องการประมาณค่าพารามิเตอร์ ถ้าพารามิเตอร์มีจำนวนมาก ควรจะต้องมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มมากขึ้นด้วยโดยใช้กฎง่าย ๆ ว่าอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรไม่ควรน้อยกว่า 10 ต่อ 1 (Hair et al., 2006)

3) การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นโดยใช้สถิติไค-สแควร์ วัดระดับความกลมกลืนระหว่างรูปแบบสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งนักสถิติส่วนใหญ่กำหนดว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมีขนาดใหญ่เพราะฟังก์ชันความกลมกลืนจะมีการแจกแจงแบบปกติเมื่อกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่เท่านั้น (Hair et al., 2000) ได้เสนอแนะให้พิจารณาขนาดของกลุ่มตัวอย่างควบคู่ไปกับจำนวนพารามิเตอร์อิสระที่ต้องการประมาณค่า ถ้าพารามิเตอร์มีจำนวนมากควรจะต้องมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มมากขึ้นด้วย โดยใช้อัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรควรจะเป็น 10 ต่อ 1

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า จำนวน 20 พารามิเตอร์ ซึ่งคำนวณตามคำแนะนำของ (Hair et al., 2006) จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 200 คน แต่เพื่อป้องกันการได้ข้อมูลการตอบแบบวัดที่อาจไม่สมบูรณ์ เพื่อให้การวิจัยมีข้อมูลที่เพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างต่อจำนวนพารามิเตอร์เพิ่มขึ้นเป็น 20 ต่อ 1 ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน

4) จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น เพื่อป้องกันการได้ข้อมูลการตอบแบบวัดที่อาจไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 500 คน สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ จากนั้นจึงสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 (นราธิวาส, ปัตตานี, ยะลา) จำนวน 5 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบโควตา ซึ่งการสุ่มตัวอย่างในขั้นนี้จะเป็นการกำหนดโควตาของกลุ่มตัวอย่างที่เท่ากันในแต่ละโรงเรียนแต่ละแห่งที่ได้มาจากขั้นที่ 1 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณหาขนาดตัวอย่างแบบไม่ทราบค่าประชากรที่ช่วงความเชื่อมั่นเท่ากับ 95 จึงแบ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนในแต่ละโรงเรียนที่สุ่มมาเป็นตัวแทนประชากร จำนวน 5 แห่ง แห่งละ 100 คน

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยร่วมมือกับครูในโรงเรียนทำการสุ่มอย่างง่ายนักเรียนที่เข้าโรงเรียนตามหน่วยเวลา วันที่สถานศึกษา

5) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการวิธีการดังกล่าวได้แบบวัดที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 436 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลของการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าต่อภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย

1. ประชากรได้แก่เยาวชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยที่เคยเผชิญหรือถูกคุกคามด้วยเหตุการณ์รุนแรงโดยตรง เป็นผู้พบเห็น เป็นพยานในเหตุการณ์ มีการรับรู้เหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้น มีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 (นราธิวาส, ปัตตานี, ยะลา) มีคะแนนเฉลี่ยภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายในระดับปานกลาง จำนวน 20 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแห่งหนึ่งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี เคยเผชิญหรือถูกคุกคามด้วยเหตุการณ์รุนแรง เคยมีการบาดเจ็บรุนแรงโดยทางใดทางหนึ่งหรือหลายทาง ได้แก่ เผชิญเหตุการณ์โดยตรง เป็นผู้พบเห็นหรือเป็นพยานในเหตุการณ์ มีการรับรู้เหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่รัก ครอบครัวหรือเพื่อนสนิท มีการรับรู้รายละเอียดที่เลวร้าย ของเหตุการณ์รุนแรงซ้ำ ๆ หรืออย่างรุนแรง มีคะแนนเฉลี่ยภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายในระดับปานกลาง ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จากกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครที่เป็นนักเรียนของโรงเรียนแห่งหนึ่ง จำนวน 20 คน ผู้วิจัยได้สอบถามความสมัครใจเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยทั้งหมด 20 คน

ขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

- 1) คัดกรองเยาวชนที่มีคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้น
- 2) สุ่มอย่างง่าย จากเยาวชนจำนวน 20 คน เป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน ได้ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
- 3) เยาวชนกลุ่มทดลอง เข้าร่วมการปรึกษากลุ่มจำนวน 10 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุม ไม่ได้เข้าร่วม
- 4) หลังการทดลอง เยาวชนทั้งสองกลุ่ม ทำแบบประเมินภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย จากนั้นจึงให้ทำแบบประเมินดังกล่าวอีกในช่วงการติดตามผลเมื่อเวลาผ่านไป 1 เดือน

3. ดำเนินการการศึกษาผลของการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าต่อภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายกับกลุ่มทดลอง จำนวน 10 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 10 วันติดต่อกัน ณ โรงเรียนราชมนิราชวิทยาลัย อำเภอกะปง จังหวัดปัตตานี ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่า

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย คือ ภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีประสบการณ์ซ้ำ, การหลีกเลี่ยง, การเปลี่ยนแปลงความคิดและอารมณ์ไปด้านลบ และอาการตื่นตัวที่เปลี่ยนไปอย่างมาก

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาผลของการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าต่อภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย ได้แก่ ตัวแปรต้น ได้แก่ การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่า, ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย ที่ผู้วิจัยได้ขออนุญาตใช้แบบวัด PTSD Checklist for DSM-5 (PCL-5) (Weathers et al., 2013) และได้รับอนุญาตให้ใช้แบบประเมินเพื่อการวิจัยได้ ผู้วิจัยแปลแบบประเมินดังกล่าวข้างต้นเป็นภาษาไทย จากนั้นจึงนำเสนอคณะกรรมการควบคุมดัชนีพจนานุกรมและนำแบบประเมิน

ที่ได้รับการตรวจแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบภาษาและเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและความเหมาะสมในการปรับแบบประเมิน ตรวจสอบคุณภาพและประสิทธิภาพของแบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้แบบประเมินมาทั้งหมด 20 ข้อ ที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อทั้ง 4 ด้านอยู่ระหว่าง 0.41 - 0.69 มีค่าความเชื่อมั่นรายด้านอยู่ระหว่าง 0.75 - 0.85 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบักเท่ากับ .79

2. โปรแกรมการฝึกหัดกลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าต่อภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 มีลักษณะผสมผสานแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคทางการศึกษา มี 3 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นนำ ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป ดำเนินทั้งหมด จำนวน 10 ครั้ง ระยะเวลาครั้งละ 50 นาที

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
2. สถิติอ้างอิงใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่มเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและระหว่างระยะเวลาก่อนทดลองหลังทดลองและติดตามผลในกลุ่มทดลอง

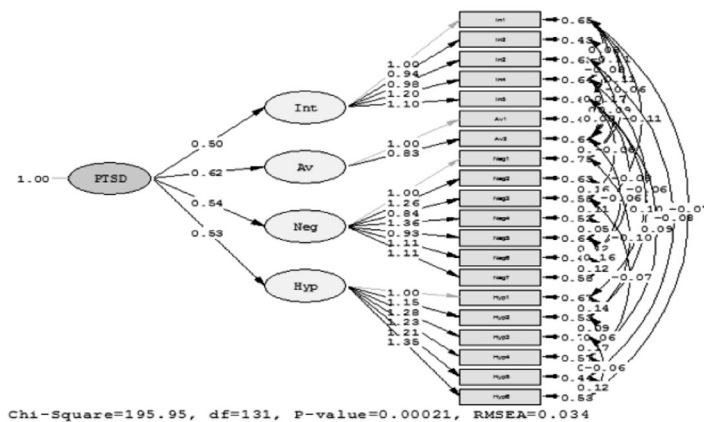
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยจัดทำเอกสารชี้แจงข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้อง มีการบันทึกความยินยอมในการเข้าร่วมงานวิจัย การรักษาความลับโดยไม่เปิดเผยชื่อสกุล มีมาตรการรักษาข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลจากการวิจัย กลุ่มตัวอย่างสามารถปฏิเสธถอนตัวได้ตลอดเวลาและมีระบบการประเมินผลกระทบทางจิตใจ การวิจัยครั้งนี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาคงประกอบเชิงยืนยันภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันอันดับที่ 2 พบว่า แบบจำลองที่ปรับแก้แล้วมีค่าดัชนีต่าง ๆ ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องในระดับดีซึ่งแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผลภายหลังจากปรับแก้แบบจำลอง (Adjust Model) มีดัชนีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่า p-value (ของ) เท่ากับ .000, ค่า Chi-square/df เท่ากับ 1.495, ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยมาตรฐานของส่วนที่เหลือ (SRMR) เท่ากับ 0.031, ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (RMSEA) เท่ากับ 0.034, ค่าดัชนีความเหมาะสมสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.994, ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.957, ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.931 และค่าขนาดตัวอย่างวิกฤต (CN) เท่ากับ 385.936

ภาพประกอบที่ 1 โมเดลองค์ประกอบลำดับที่สองของตัวแปรภาวะผิดปกติทางจิตใจ
ภายหลังภัยอันตรายของเยาวชน

องค์ประกอบภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนทั้ง 4 ด้านมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (λ) อยู่ในช่วง 0.613 - 0.995 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยองค์ประกอบด้านการเปลี่ยนแปลงความคิดและอารมณ์ ไปด้านลบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (λ) สูงที่สุด ส่วนองค์ประกอบด้านการหลีกเลี่ยง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (λ) ต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาความคลาดเคลื่อนจากการวัด (SE) พบว่ามีค่าอยู่ในช่วง 0.010 - 0.624 และความเที่ยงรายข้อ ในการวัด (Squared Multiple Correlation : SMC) อยู่ในช่วง 0.376 - 0.990 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยง ขององค์ประกอบ (Construct Reliability : CR) หรือความเที่ยงในการรวมตัวมีค่าเท่ากับ 0.918 (ค่าต้องมากกว่า 0.5) ซึ่งผ่านเกณฑ์การพิจารณา หมายถึงองค์ประกอบทั้งหมดมีความแปรปรวนร่วมกันบ่งบอกถึงการมีตัวแปรแฝงร่วมกัน และค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (Average Variance Extracted : AVE) มีค่าเท่ากับ 0.741 (ค่าต้องมากกว่า 0.5) ซึ่งผ่านเกณฑ์การพิจารณา ซึ่งหมายความว่าตัวแปรภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนอธิบาย ความแปรปรวนขององค์ประกอบทั้ง 4 ด้านได้อย่างเพียงพอ

สรุปจากการพิจารณาทั้งการวิเคราะห์องค์ประกอบในระดับที่สองพบว่าโมเดลการวัดภาวะผิดปกติทางจิตใจ ภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนมีคุณภาพด้านความเที่ยงขององค์ประกอบ (Construct Reliability : CR) และ ด้านความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (Average Variance Extracted : AVE) เพียงพอที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการวิจัย ในลำดับต่อไปได้ ดังนั้นจึงถือได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบนี้ ล้วนแต่เป็นองค์ประกอบของภาวะผิดปกติทางจิตใจ ภายหลังภัยอันตราย

2. ผลการศึกษาการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าต่อภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย ของเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย ของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	การทดลอง	$\bar{X}$	SD
ทดลอง (n=10)	ก่อนการทดลอง	60.00	10.77
	หลังการทดลอง	39.20	9.94
	ติดตามผล	34.20	8.57
ควบคุม (n=10)	ก่อนการทดลอง	47.20	5.88
	หลังการทดลอง	49.20	6.32
	ติดตามผล	43.00	4.00

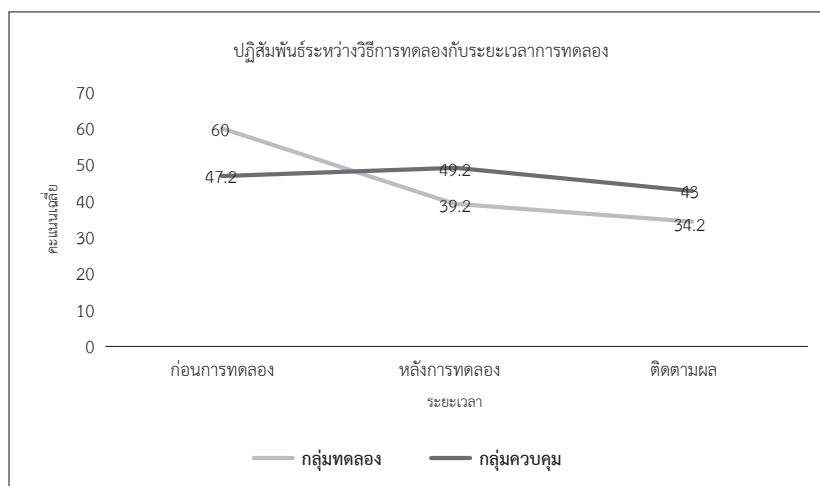
จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า เยาวชนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล คือ 60.00, 39.20 และ 34.20 ตามลำดับ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.77, 9.94 และ 8.57 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความแปรปรวนของคะแนนภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย ของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มทดลอง ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาทดลอง

Source of Variation	df	SS	MS	F	Sig
Between Subjects	19	2232.933			
Group (G)	1	60	60	.497	.490
SS w/in group	18	2172.933	120.719		
With Subjects	40	5182.000			
Interval (I)	2	2298.133	1149.067	33.428*	.000
I x G	2	1646.400	823.200	23.948*	.000
I x SS w/in group	36	1237.467	34.374		
Total	59	7414.933			

* $P < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง ($I \times G$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองส่งผลร่วมกันต่อคะแนนภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้ยังพบว่า วิธีการทดลองที่แตกต่างกัน (G) และระยะเวลาการทดลองที่แตกต่างกัน (I) มีผลต่อคะแนนเฉลี่ยภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าวิธีการทดลองกับระยะเวลาส่งผลร่วมกันต่อภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้เมื่อมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง ผู้วิจัยจึงนำเสนอรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองต่อค่าเฉลี่ยภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากภาพที่ 2 แสดงว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง กล่าวคือ วิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองส่งผลร่วมกันต่อคะแนนภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนในจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลอง ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ระยะการทดลอง	Source of Variation	SS	df	MS	F
หลังการทดลอง	Between group	500.000	1	500.000	7.917*
	With in group	3410.400	54	63.155	
ระยะติดตามผล	Between group	387.200	1	387.200	6.130*
	With in group	3410.400	54	63.155	

$$F_{.05}(1,38) = 4.10$$

* $p < .05$ ปรับค่า df ด้วยวิธีการของ Welch และ Satterthwaite (Howell, 2007, pp. 459-460) ได้ค่า $df = 38$

จากตารางที่ 3 พบว่า ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลเยาวชนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการพิจารณาค่าเฉลี่ยภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล พบว่า คะแนนเฉลี่ยภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของกลุ่มทดลองต่ำกว่ากลุ่มควบคุมทั้งสองระยะ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ผลย่อยของระยะเวลาการทดลอง ในกลุ่มทดลอง

Source of variation	df	SS	MS	F	p
Between subject	9	1674.800	186.089		
Interval	2	3744.267	1872.133	36.613*	.000
Error	18	920.400	51.133		

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของเยาวชนกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มทดลอง ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยวิธีการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่แบบนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method)

ค่าเฉลี่ย		ระยะก่อนทดลอง	ระยะหลังทดลอง	ระยะติดตามผล
		60.00	39.20	34.20
ระยะก่อนทดลอง	60.00	-		
ระยะหลังทดลอง	39.20	20.80*	-	
ระยะติดตามผล	34.20	25.80*	5.00	-
r		3	2	
$q_{.95}(r, 18)$		4.70	4.07	
$q_{.95}(r, 18) \sqrt{\frac{M_{orr}}{n}}$		10.63	9.20	

* $p < .05$

จากตารางที่ 5 พบว่า คะแนนเฉลี่ยภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้กลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 คะแนนเฉลี่ยภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

4. สรุป

1. การวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบการยืนยันองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีประสบการณ์ซ้ำ การหลีกเลี่ยง การเปลี่ยนแปลงความคิดและอารมณ์ไปด้านลบ การตื่นตัวที่เปลี่ยนไปอย่างมาก เป็นองค์ประกอบของภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายโดยแบบประเมิน จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแบบประเมิน The PTSD Checklist for DSM-5 (PCL-5) (Weathers et al., 2013) สามารถประเมินภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ด้วยน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในช่วง 0.613 - 0.995

2. เยาวชนกลุ่มทดลองมีภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย ระยะหลังการทดลองต่ำกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 โดยในการเข้าร่วมปรึกษากลุ่มเยาวชนมีการผ่อนคลาย มีสมาธิ เกิดความเคยชินกับความทรงจำที่มีต่อเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นในชีวิต ไม่ต้องคอยหลีกเลี่ยงสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอก เรียนรู้ปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นกับตนเอง จึงทำให้มีภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายลดลง สอดคล้องกับการศึกษาของ (Sloan et al., 2015) ที่ได้ศึกษาผลของการเล่าเรื่องต่อการลดอาการภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การเล่าเรื่องด้วยการบรรยายในลักษณะนี้ สามารถลดอาการอาการภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายลงได้

3. เยาวชนกลุ่มทดลองมีภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 ผลการวิจัยนี้สนับสนุนประสิทธิภาพของการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าว่ายังคงส่งผลอยู่แม้ว่าเวลาจะผ่านไปแล้วจุดเด่นของการปรึกษาแนวทฤษฎีนี้มีเป้าหมายในการลดอาการของภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายโดยการให้เยาวชนกลุ่มทดลองได้กลับไปพบประสบการณ์อีกครั้งผ่านการเล่าเรื่องและเล่าอีกหลาย ๆ ครั้งจนเกิดความเคยชินกับความทรงจำและความรู้สึกที่เกิดขึ้นในช่วงที่มีเหตุการณ์มากระทบกระเทือนจิตใจ กลุ่มทดลองเกิดการเรียนรู้จนกลายเป็นความเคยชิน ซึ่งความเคยชินนี้คือการลดลงของการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่มากระตุ้นซ้ำ ๆ (Kendra, 2017) สมาชิกกลุ่มจะค่อย ๆ ลดการตอบสนองลงจนในที่สุดจะหยุดการตอบสนองทั้ง ๆ ที่การกระตุ้นจากสิ่งเร้ายังคงมีอยู่ การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าสามารถทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเคยชินดังกล่าวและผลจากความเคยชินนี้ยังคงอยู่แม้ว่าจะสิ้นสุดการเข้ากลุ่มไปแล้ว

4. ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3 และ 4 ในระยะก่อนการทดลองคะแนนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน โดยในคะแนนเฉลี่ยกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการสุ่มอย่างง่ายที่เยาวชนทุกคนมีโอกาสเท่า ๆ กันที่จะถูกสุ่มจึงทำให้กลุ่มควบคุมได้นักเรียนที่มีคะแนนภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย สูงกว่ากลุ่มทดลอง ภายหลังการเข้าสู่กระบวนการทดลองพบว่า ในระยะหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน ในส่วนกลุ่มควบคุมพบว่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับคงที่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองและระยะเวลาการทดลอง นั่นคือวิธีการทดลองและระยะเวลาการทดลองส่งผลร่วมกันที่จะทำให้อาการภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลัง

ภัยอันตรายของเยาวชน สาเหตุที่ทำให้กลุ่มทดลองมีคะแนนภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายต่ำกว่ากลุ่มควบคุม นั้นเป็นเพราะกระบวนการปรึกษากลุ่มนั้นถือเป็นกระบวนการที่ใช้ในการป้องกันหรือบรรเทาปัญหาในกลุ่มคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับการยืนยันจากหลายงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ (Corey, 2012) กระบวนการปรึกษาเป็นการดำเนินการโดยนักจิตวิทยาที่มีความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ มีความชำนาญในทฤษฎีและเทคนิคทางจิตวิทยาเป็นการ จัดกระทำเพื่อเปลี่ยนแปลง ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกและพฤติกรรม ส่งผลให้ภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย ของเยาวชนลดลง

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. แบบประเมินภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงเหมาะสมกับนักเรียนที่เป็นวัยรุ่นที่มีบริบทของ การมีเหตุการณ์รุนแรงในพื้นที่ที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องและยังไม่สงบ หากจะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่นควรคำนึงถึง บริบทของกลุ่มตัวอย่าง

2. ผลการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายพบว่าโมเดลการวัดภาวะ ผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายของเยาวชนมีคุณภาพด้านความเที่ยงขององค์ประกอบ (Construct Reliability: CR) และด้านความแปรปรวนที่ถูกต้องได้ (Average Variance Extracted: AVE) เพียงพอที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการวิจัย ในลำดับต่อไปได้ ดังนั้นจึงถือได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบนี้ล้วนแต่เป็นองค์ประกอบของภาวะผิดปกติทางจิตใจ ภายหลังภัยอันตราย ผู้ที่สนใจตัวแปรภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายสามารถนำผลจากการศึกษาดังกล่าวไปใช้ พัฒนาเพื่อประโยชน์สูงสุด

3. ผู้ที่จะนำการปรึกษากลุ่มแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าต่อภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตรายนี้ไปใช้ ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาต่าง ๆ รวมถึงได้รับการฝึกปฏิบัติมาเป็นอย่างดี เพื่อเตรียม ความพร้อมและเหมาะสมในการนำไปลดภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย

5. กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ได้อุดหนุนทุนการศึกษาในโครงการพัฒนา อาจารย์และบุคลากรสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี 2554 ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรการ ทรัพย์วิระพรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กลุณภาตล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านในการตรวจสอบเครื่องมือ คณะครูและนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจด้วยดีตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งในการปรึกษากลุ่มแนวทฤษฎีการเผชิญเรื่องเล่าต่อ ภาวะผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย ขอขอบคุณนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศที่ปรากฏในบทความวิจัยนี้ ฉบับนี้ ท่านได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ผ่านผลงานทางวิชาการของท่านแก่ผู้วิจัยนำมาสู่ความสำเร็จของงานวิจัยนี้

6. เอกสารอ้างอิง

- เบญจพร ปัญญา. (2553). ปัญหาสุขภาพจิตนักเรียนในพื้นที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้. วารสาร สุขภาพจิตแห่งประเทศไทย, 17(1), 01 - 11.
- รณชัย คงสกนธ์. (2548). ภาวะผิดปกติทางจิตใจจากเหตุการณ์วินาศภัย Post-Traumatic Stress Disorder PTSD. กรุงเทพฯ: สหประชาพานิชย์, 2548.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.)*. Washington, DC: Author.

- Bichescu, D., Neuner, R., Schauer, M., & Elbert, T. (2007). *Narrative Exposure Therapy of political imprisonment-related chronic trauma-spectrum disorders*. Behaviour Research and Therapy, 45, 2212-2220.
- Corey Gerald. (2012). *Theory and Practice of Group Counseling*. (8th ed.). Brooks/Cole, Cengage Learning.
- Catani, C., Schauer, E., Elbert, T., Missmahl, I., Bette, J. P., Neuner, F. (2009). *War trauma, child labor, and family violence: Life adversities and PTSD in a sample of school children in Kabul*. Journal of Traumatic Stress, 22, 163-171.
- Gwozdziwycs Nicolas, and Lewis Mehl-Madrona. *Meta-Analysis of the Use of Narrative Exposure Therapy for the Effects of Trauma Among Refugee Populations*. The Permanente Journal 17 (2013): 72-78.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (6th Ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson-Prentice Hall.
- Kendra, C. (2017). *Reviewed by a board-certified physician "What does it mean to be habituated to something?"*. n.p..
- Kilpatrick, D. G., Saunders, B. E., Resnick, H. S., Best, C. L., & Schnurr, P. P. (2000). *Risk factors for adolescent substance abuse and dependence: Data from a national sample*. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 68, 19-30.
- Neuner, F., Schauer, M., Klaschik, C., Karunakara, U., & Elbert, T. (2004). *A comparison of narrative exposure therapy, supportive counseling, and psychoeducation for treating posttraumatic stress disorder in an African refugee settlement*. Journal of consulting and clinical psychology, 72(4), 579.
- Saltzman, W. R., Pynoos, R. S., Layne, C. M., Steinberg, A. M., Aisenberg, E. (2001). *Trauma and grief-focused intervention for adolescents exposed to community violence: Results of a school-based screening and group treatment protocol*. Group Dynamics: Theory, Research and Practice, 5, 291-303.
- Sloan, D. M., Sawyer, A. T., Lowmaster, S. E., Wernick, J., & Marx, B. P. (2015). *Efficacy of Narrative Writing as an Intervention for PTSD: Does the Evidence Support Its Use?* Journal of Contemporary Psychotherapy, 45(4), 215-225. <http://doi.org/10.1007/s10879-014-9292-x>
- Weathers, F.W., Litz, B.T., Keane, T.M., Palmieri, P.A., Marx, B.P., & Schnurr, P.P. (2013). *The PTSD Checklist for DSM-5 (PCL-5)*. Scale available from the National Center for PTSD at www.ptsd.va.gov.